

**LIETUVOS BANKO
PRIEŽIŪROS TARNYBOS
FINANSINIŲ PASLAUGŲ IR RINKŲ PRIEŽIŪROS DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL V. J. J. IR AB „LIETUVOS DRAUDIMAS“ GINČO NAGRINĖJIMO**

2017 m. kovo 15 d. Nr. 242-104

Vilnius

Lietuvos bankas gavo V. J. J. (toliau – pareiškėjas) kreipimąsi, kuriuo pareiškėjas prašė išnagrinėti tarp jo ir AB „Lietuvos draudimas“ (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2016 m. liepos 8 d. įvyko eismo įvykis, dėl kurio yra kaltas draudiko transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomuoju draudimu apdraustos transporto priemonės valdytojas. Eismo įvykyje buvo sugadintas pareiškėjo automobilis „Audi 100“, valst. Nr. *(duomenys neskelbtini)* (toliau – automobilis).

Administruodamas žalą draudikas nustatė, kad automobilį remontuoti yra ekonomiškai netikslinga, ir pripažino jį sunaikintu. Draudikas informavo pareiškėją apie apskaičiuotą draudimo išmoką ir tai, kad, kai draudikas praneš apie sunaikintą automobilį, jo techninė apžiūra bus panaikinta, o vėl dalyvauti viešajame eisme automobilis galės tik nustatyta tvarka panaikinus draudimą dalyvauti viešajame eisme. Pareiškėjas nesutiko su draudiko sprendimu ir apskaičiuotu draudimo išmokos dydžiu, be to, turėjo ir kitų nusiskundimų dėl draudiko veiksmų, todėl tarp šalių kilo ginčas.

Pareiškėjas kreipėsi į Lietuvos banką prašydamas išnagrinėti vartojimo ginčą. Pareiškėjas nurodė, kad jis yra neįgalus, ir išreiškė pasipiktinimą dėl pernelyg lengvai „nurašomo“ neįgaliojo automobilio. Pareiškėjas mano, kad jam, kaip eismo įvykyje nukentėjusiam neįgaliajam, turėtų būti sudarytos palankios sąlygos įsigyti kitą automobilį. Pareiškėjas nurodė, kad skaičiuodamas draudimo išmoką draudikas neįvertino eismo įvykyje trūkusio priekinio automobilio stiklo, taip pat nėra atlygintos 430 Eur išlaidos, kurias pareiškėjas patyrė 2016 m. kovo 23 d. remontuodamas automobilio stabdžius ir vairo stiprintuvą. Pasak pareiškėjo, iš eismo įvykio vietos greitosios medicinos pagalbos automobiliu jis buvo nuvežtas į klinikas, o automobilis tyrėjos iniciatyva nugabentas į automobilių stovėjimo aikštelę. Pareiškėjas prašė papildomai išmokėti draudimo išmoką, atlyginančią išlaidas automobilio saugojimui aikštelėje arba nuomojamame garaže, nes po eismo įvykio kieme automobilio laikyti nebegalima. Pareiškėjo vertinimu, jam turėtų būti atlygintos išlaidos, patirtos dėl panaikintos automobilio techninės apžiūros, išlaidos vaistams ir būsimam gydymuisi sanatorijoje, nes dėl draudiko biurokratizmo pareiškėjui pablogėjo sveikata, o sužinojęs apie automobilio pripažinimą „metalo laužu“ pareiškėjas patyrė šoką, jautė stresą, kentė nemigą, padidėjo kraujo spaudimas, sutriko širdies ritmas. Pareiškėjas prašė spręsti dėl pakaitinio automobilio apmokėjimo. Draudikas pareiškėjui nenurodė eismo įvykį sukėlusio asmens pavardės, gyvenamosios vietos, amžiaus, socialinės padėties ir pareigų, nepateikė su žalos administravimu susijusių dokumentų, automobilio vertė nustatyta pagal skelbimus spaudoje, automobilio apžiūros akte esą nėra įrašyta data ir kaltininkas, nepateiktos sąmata ir nuotraukos, nėra vertinimo ataskaitos aiškinamojo rašto, vertintojo kvalifikacinio pažymėjimo numerio ir išdavimo datos, pareiškėjas taip pat įvardijo kitus draudiko sprendimų ir parengtų dokumentų trūkumus.

Draudikas su pareiškėjo reikalavimais nesutinka ir prašo juos atmesti. Draudikas paaiškino, kad dėl draudimo išmokos mokėjimo pareiškėjas į draudiką kreipėsi 2016 m. rugsėjo 5 d., 2016 m. rugsėjo 27 d. draudikas gavo Kauno apskrities VPK pateiktą informaciją apie eismo įvykį, 2016 m. spalio 3 d. draudikui buvo pateiktas pareiškėjo atsiskaitomosios sąskaitos numeris ir išmokėta draudimo išmoka. Draudikas pažymi, kad žalos administravimas užtruko mažiau nei mėnesį nuo pareiškėjo kreipimosi. Lietuvos Respublikos draudimo įstatymo 98 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad draudimo išmoka privalo būti išmokėta ne vėliau kaip per 30 dienų nuo tos dienos, kai gaunama visa informacija, reikšminga nustatant draudžiamąjį įvykio faktą, aplinkybes, pasekmes ir draudimo išmokos dydį, todėl nėra jokio pagrindo teigti, kad draudikas vilkino žalos administravimą arba nesilaikė teisės aktuose nustatytų terminų. Pagal Lietuvos Respublikos transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo įstatymo (toliau – TPVCAPD įstatymas) 15 straipsnio 3 dalį, turtui padarytos žalos dydį draudikas nustato vadovaudamasis įgaliotų asmenų ir (ar) turto vertintojų ataskaitomis ir dokumentais, įrodančiais padarytos žalos aplinkybes, faktą ir dydį. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. birželio 23 d. nutarimu Nr. 795 patvirtintų Eismo įvykio metu padarytos žalos nustatymo ir draudimo išmokos mokėjimo taisyklių (toliau – Taisyklės) 14 punkte numatyta, kad žalos dėl turto sunaikinimo dydis nustatomas pagal sunaikinto turto rinkos vertę iki sunaikinimo ir likutinę vertę po eismo įvykio. Turtas laikomas sunaikintu, kai jį remontuoti ekonomiškai netikslinga. Turta remontuoti ekonomiškai netikslinga, jeigu būtinos remonto išlaidos yra lygios 75 procentams turto rinkos vertės iki eismo įvykio arba didesnės. Draudikas teigia, kad jo ilgametę darbo patirtį ir reikiamą išsilavinimą turintys ekspertai nustatė, kad automobilį remontuoti ekonomiškai netikslinga, todėl buvo nustatyta automobilio rinkos kaina ir išmokėta draudimo išmoka, atlyginanti nuostolius dėl viso sunaikinto automobilio. Draudikas akcentuoja, kad draudimo išmoka atlyginami nuostoliai dėl ekonominės vertės netekusios turto, o ne automobilio remonto išlaidos. Atsižvelgęs į automobilio būklę iki eismo įvykio, komplektaciją ir į tai, kad automobilis nėra specialios paskirties, atlikęs rinkos tyrimą ir išanalizavęs Lietuvos rinkoje esančių panašių transporto priemonių skelbimus, draudikas nustatė, kad automobilio vardinė vertė yra 600 Eur. Iš vardinės automobilio vertės (600 Eur) atėmęs nustatytą 149 Eur automobilio likutinę vertę, draudikas nustatė, kad pareiškėjo nuostolis dėl eismo įvykyje sunaikinto automobilio yra 451 Eur. Išmokėdamas draudimo išmoką draudikas taip pat atlygino pareiškėjo išlaidas dėl automobilio transportavimo po eismo įvykio (35 Eur) ir už automobilio stovėjimo vietos nuomą aikštelėje nuo įvykio dienos iki tol, kol draudikas apžiūrėjo automobilį (44 Eur), taigi iš viso pareiškėjui išmokėta 530 Eur draudimo išmoka. Draudikas nesutinka tenkinti pareiškėjo prašymo išmokėti draudimo išmoką, atlyginančią prieš eismo įvykį (2016 m. kovo 23 d.) atlikto automobilio remonto išlaidas, ir pažymi, kad atlikti remonto darbai nesukūrė jokios papildomos automobilio vertės, tai yra eksploatacinės medžiagos ir dalys, kurių nesant ar esant netvarkingoms automobilis apskirtai negalėtų būti eksploatuojamas. Pasak draudiko, pareiškėjui yra atlygintos išlaidos dėl automobilio stovėjimo vietos nuomos automobilių saugojimo aikštelėje už laikotarpį nuo eismo įvykio iki tol, kol draudikas apžiūrėjo automobilį. Draudiko teigimu, vėliau nebuvo būtinybės saugoti sunaikintą automobilį, todėl pareiškėjo papildomai patirtos automobilio saugojimo išlaidos nebuvo būtinos ir nėra atlygintinos. Draudikas pažymi, kad neprivalo pareiškėjui teikti duomenų apie eismo įvykį sukėlusį asmenį, taip pat pranešant apie draudimo išmoką pareiškėjui pateikti visus žalos administravimo dokumentus. Į visas pareiškėjo pretenzijas buvo atsakyta raštu ir papildomai bendrauta telefonu. Draudikas neturi duomenų, kad iki draudimo išmokos išmokėjimo pareiškėjas būtų naudojęs pakaitinį automobilį ir dėl to patyręs nuostolių, o dėl pakaitinio automobilio būtinybės spręsti išmokėjus draudimo išmoką už sunaikintą automobilį nėra jokio pagrindo. Draudikas nustatė, kad po eismo įvykio pareiškėjas buvo pristatytas į Kauno klinikas, tačiau, kaip nurodyta Kauno apskrities VPK pažymoje, pareiškėjo sveikatos sutrikdymo mastas nebuvo nustatytas, pareiškėjas nenukentėjo ir dėl eismo įvykio kaltas asmuo administracine tvarka nubaustas tik už kitiems asmenims priklausančių transporto priemonių turto sugadinimą. Iš pareiškėjo skundų taip pat matyti, kad sveikatos būklė pablogėjo ne dėl eismo įvykyje patirtų sužalojimų, o gavus pranešimą apie žalą (sužinojus, kad automobilis yra sunaikintas). Žalos byloje

nėra duomenų apie vaistų įsigijimo būtinybę, nekompensavimą iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto ir tai, kad vaistus būtų paskyręs gydytojas. Pagal viešą informaciją, pareiškėjo nurodytas medikamentas skirtas per dideliu kraujo spaudimui, lėtiniam širdies nepakankamumui gydyti. Prašydamas atlyginti išlaidas vaistams pats pareiškėjas nurodo, kad jie skirti širdies ligoms gydyti. Be to, vaistai įsigyti 2016 m. spalio 11 d., todėl nėra teisinio ir faktinio pagrindo jų įsigijimą sieti su eismo įvykiu (2017 m. liepos 8 d.) padariniais.

Papildomose paaiškinimuose atsakydamas į atsiliepime draudiko išsakytus teiginius pareiškėjas išsamiai pakartojo pirminiame kreipimesi nurodytus argumentus, įvardijo draudiko pateiktų atsiliepimo priedų trūkumus. Pareiškėjas paaiškino, kad jo automobilio rinkos kaina yra 650 Eur, nes, pagal draudiko pateiktus skelbimus, būtent tiek kainuoja labiausiai į pareiškėjo automobilį techninėmis savybėmis panaši transporto priemonė. Pareiškėjas mano, kad draudimo išmoka yra apskaičiuota neteisingai, jam taip pat turėtų būti atlygintos išlaidos už automobilio pervežimą iš saugojimo aikštelės į garažą, atlyginta moralinė žala, išlaidos už automobilio techninę apžiūrą (kuri yra panaikinta) ir draudimą, pareiškėjas taip pat siūlė kompromisinią sprendimą – jis atsisakytų dalies išlaidų atlyginimo, jeigu draudikas suremontuotų automobilį.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 (2016 m. sausio 28 d. redakcija) patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Vartotojas ir finansų rinkos dalyvis privalo įrodyti tas aplinkybes, kuriomis remiasi kaip savo reikalavimų arba atsikirtimų pagrindu, išskyrus atvejus, kai remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą, kurio pagrindu priimamas sprendimas.

Kaip matyti iš Lietuvos bankui pateiktų dokumentų ir informacijos, iš esmės šalys nesutaria dėl pareiškėjui mokėtinos draudimo išmokos, atlyginančios pareiškėjo nuostolius dėl 2017 m. liepos 8 d. eismo įvykiu, dydžio.

Dėl automobilio pripažinimo sunaikintu

Eismo įvykiu metu padarytos žalos nustatymo ir draudimo išmokos mokėjimo pagrindus bei principus įtvirtina TPVCAPD įstatymas. TPVCAPD įstatymo 15 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta žalos dydžio nustatymo taisyklė, pagal kurią turtui padarytos žalos dydį nustato atsakingas draudikas, vadovaudamasis įgaliotų asmenų ir (ar) turto vertintojų ataskaitomis ir dokumentais, įrodančiais padarytos žalos aplinkybes, faktą ir dydį. Eismo įvykiu metu padarytos žalos nustatymo ir draudimo išmokos mokėjimo tvarka yra detalizuota Taisyklėse. Pažymėtina, kad transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo teisinius santykius reglamentuojančiuose teisės aktuose nėra numatytų eismo įvykyje padarytos žalos nustatymo ir draudimo išmokos mokėjimo taisyklių išimčių atsižvelgiant į tai, kad eismo įvykyje nukentėjęs asmuo yra neįgalus, kai neįgalumas nėra susijęs su eismo įvykiu. Todėl nėra pagrindo teigti, kad sprendimas dėl automobilio pripažinimo sunaikintu arba pareiškėjui mokėtinos draudimo išmokos dydžio draudikas privalėjo atsižvelgti į aplinkybę, kad pareiškėjui nustatytas vidutinių specialiųjų poreikių lygis.

Taisyklių 14 punkte nustatyta, kad „žalos dėl turto sunaikinimo dydis nustatomas pagal sunaikinto turto rinkos vertę iki sunaikinimo ir likutinę vertę po eismo įvykiu. Turtas laikomas sunaikintu, kai jį remontuoti ekonomiškai netikslinga. Turtą remontuoti ekonomiškai netikslinga, jeigu būtinos remonto išlaidos yra lygios 75 procentams turto rinkos vertės iki eismo įvykiu arba didesnės.“ Iš draudiko pateiktų dokumentų matyti, kad automobilio rinkos vertė (600 Eur) nustatyta lyginamuoju metodu nustatytus panašių Lietuvos rinkoje parduodamų transporto priemonių kainas. Draudikas Lietuvos bankui papildomai pateikė draudiko sudarytą sąmatą, pagal kurią automobilio remonto kaina (su PVM) yra 1 248,50 Eur. Taigi, iš draudiko pateiktų duomenų nustatyta, kad būtinos automobilio remonto išlaidos yra du kartus didesnės nei automobilio rinkos vertė, todėl draudikas pagrįstai automobilį pripažino sunaikintu.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių keliais įstatymo 27 straipsnio 6 dalimi, „kai draudimo įmonė, apdraudusi atsakingo už eismo įvykio metu padarytą žalą asmens civilinę atsakomybę, ar Lietuvos Respublikos transporto priemonių draudikų biuro įgalioti asmenys (paskirti ekspertai), vadovaudamiesi Vyriausybės patvirtintomis Eismo įvykių metu padarytos žalos nustatymo ir draudimo išmokų mokėjimo taisyklėmis, nustato, kad eismo įvykio metu nukentėjusiam trečiajam asmeniui transporto priemonę remontuoti ekonomiškai netikslinga, informacija apie šią transporto priemonę turi būti pateikta Lietuvos Respublikos kelių transporto priemonių registru. Tokios transporto priemonės techninė apžiūra susisiekimo ministro arba jo įgaliotos institucijos nustatyta tvarka panaikinama ir ši transporto priemonė turi teisę sugrįžti į Lietuvos Respublikos viešąjį eismą tik po atkuriamojo remonto patvirtinus, kad ji yra tinkamai suremontuota ir yra žmonių sveikatai bei saugumui nepavojinga. Ši transporto priemonė vėl gali dalyvauti viešajame eisme tik nustatyta tvarka panaikinus draudimą dalyvauti viešajame eisme.“ Atsižvelgiant į tai, kad vadovaudamasis Taisyklėmis draudikas nustatė, kad automobilių po 2016 m. liepos 8 d. eismo įvykio remontuoti ekonomiškai netikslinga, draudikas pagrįstai VĮ „Regitra“ perdavė informaciją apie automobilį.

Dėl draudimo išmokos, atlyginančios žalą dėl sunaikinto automobilio

Kaip minėta, žalos dėl turto sunaikinimo dydis nustatomas pagal sunaikinto turto rinkos vertę iki sunaikinimo ir likutinę vertę po eismo įvykio (Taisyklių 14 punktą). Draudikas yra pateikęs išvadą apie automobilio likutinę vertę (149 Eur). Pareiškėjo nuostolį dėl sunaikinto automobilio (451 Eur) draudikas nustatė iš automobilio rinkos vertės (600 Eur) atėmęs automobilio likutinę vertę (149 Eur).

Pareiškėjo argumentai, kad automobilio vertė yra 650 Eur, nes pagal draudiko pateiktus skelbimus būtent tiek kainuoja labiausiai į pareiškėjo automobilį techninėmis savybėmis panaši transporto priemonė, yra atmestini, nes nustatant automobilio rinkos vertę nėra teisinio pagrindo vadovautis išimtinai vienos transporto priemonės kaina.

Pareiškėjas nurodo, kad apskaičiuodamas draudimo išmoką draudikas į sąmatą neįtraukė dėl eismo įvykio skilusio priekinio automobilio stiklo, deformuotų automobilio durelių apdailos ir t. t. Pažymėtina, kad pagal turėtas remonto išlaidas, būtinas atkurti sugadintą turtą ar jo detalių ir (ar) dalių rinkos vertę iki eismo įvykio, nustatomas atlygintinos žalos dydis dėl turto sugadinimo, kai jį remontuoti ekonomiškai tikslinga (Taisyklių 15 punktą). Nustačius, kad automobilis yra sunaikintas ir jį remontuoti ekonomiškai netikslinga (kaip yra nustatyta ginčo atveju), atlygintinos žalos dydis nustatomas pagal sunaikinto turto rinkos vertę iki sunaikinimo ir likutinę vertę po eismo įvykio (Taisyklių 14 punktą).

Sutiktina su draudiko teiginiais, kad ginčo atveju apskaičiuodamas draudimo išmokos dydį jis neturėjo vertinti sugadintų automobilio detalių (pvz., skilusio priekinio stiklo, durelių apdailos) remonto išlaidų. Kadangi automobilio likutinės vertės nustatymas yra tiesiogiai susijęs su pareiškėjui mokėtinos draudimo išmokos dydžiu, skaičiuojant automobilio likutinę vertę negali būti įtrauktos detalės, kurios nėra tinkamos realizuoti. Primintina, kad vartotojas ir finansų rinkos dalyvis privalo įrodyti tas aplinkybes, kuriomis remiasi kaip savo reikalavimų arba atsikirtimų pagrindu, išskyrus atvejus, kai remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti. Pažymėtina, kad pareiškėjui teigiant, kad automobilio priekinis stiklas yra skilęs, ir draudikui neneigiant šių aplinkybių, Lietuvos bankas neturi pagrindo manyti, kad priekinis automobilio stiklas laikytinas tinkamu realizuoti. Manytina, kad apskaičiuodamas likutinę automobilio vertę draudikas nepagrįstai kaip tinkamą realizuoti automobilio agregatą įtraukė priekinį stiklą. Atsižvelgiant į tai manytina, kad automobilio likutinė vertė turėtų būti perskaičiuota į ją neįskaičiuojant priekinio automobilio stiklo vertės ir atitinkamai perskaičiuotinas pareiškėjui mokėtinos draudimo išmokos, atlyginančios pareiškėjo žalą dėl sunaikinto automobilio, dydis. Pareiškėjo minėta automobilio durelių apdaila nėra įtraukta skaičiuojant automobilio likutinę vertę, todėl pareiškėjo reikalavimas ją „įtraukti“ į draudimo išmoką yra atmestinas.

Dėl automobilio remonto išlaidų atlyginimo ir kitų pareiškėjo reikalavimų išmokėti papildomą draudimo išmoką

Pareiškėjas prašo, kad draudikas išmokėtų papildomą draudimo išmoką, atlyginančią 2016 m. kovo 23 d. atliktų automobilio stabdžių sistemos remonto darbų išlaidas. Pareiškėjas nurodo, kad draudikas nepagrįstai atsisako atlyginti išlaidas už automobilio saugojimą aikštelėje, į kurią automobilis buvo nuvežtas tyrėjos iniciatyva (pareiškėjas tuo metu buvo išvežtas į Kauno klinikas). Pareiškėjas taip pat teigia, kad jam turėtų būti atlygintos automobilio pervežimo į garažą išlaidos ir suteikta galimybė naudotis pakaitiniu automobiliu. Kadangi yra panaikinta galiojusi automobilio techninė apžiūra, pareiškėjui turėtų būti atlygintos su tuo susijusios išlaidos. Eismo įvykio metu sunaikinus pareiškėjo automobilį, jo manymu, turėtų būti atlygintos ir išlaidos už transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomąjį draudimą.

Draudikas teigia išmokėjęs draudimo išmoką, atlyginančią 44 Eur išlaidas už automobilio stovėjimą saugomoje aikštelėje, tačiau atsisako atlyginti išlaidas, patirtas minėtoje aikštelėje automobilį laikant po to, kai draudikas jį apžiūrėjo. Pasak draudiko, tolesnis automobilio laikymas saugojimo aikštelėje nebuvo būtinas, dėl to savarankiškai sprendė pareiškėjas. 2016 m. kovo 23 d. atlikti automobilio remonto darbai yra sietini su automobilio eksploatacija (atlikti tam, kad automobilis būtų tinkamas ir galėtų dalyvauti eisme), tačiau nevertinti kaip padidinę automobilio vertę, nėra susiję su eismo įvykiu.

Išmoka TPVCAPD įstatymo nustatyta tvarka mokama dėl nukentėjusiems tretiesiems asmenims padarytos žalos, kai už žalą atsakingiems asmenims valdant ar naudojant transporto priemonę atsiranda civilinė atsakomybė (TPVCAPD įstatymo 3 straipsnio 1 dalis). TPVCAPD įstatymo 19 straipsnio 6 dalyje nustatyta, kad atsakingas draudikas moka per eismo įvykį nukentėjusiam trečiajam asmeniui tik įrodymais pagrįstos per eismo įvykį padarytos žalos dydžio išmoką, neviršijančią šio įstatymo 11 straipsnyje nustatytą draudimo sumų, ir turi teisę atmesti nepagrįstus reikalavimus dėl žalos, padarytos per eismo įvykį, atlyginimo.

Kaip minėta, pagal TPVCAPD įstatymą, nukentėjusiems asmenims atlyginama tokia žala, už kurią transporto priemonę valdžiusiam atsakingam asmeniui kyla civilinė atsakomybė. Viena iš sąlygų, kurią būtina nustatyti siekiant taikyti civilinę atsakomybę, yra priežastinis ryšys. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (CK) 6.247 straipsniu, atlyginami tik tie nuostoliai, kurie susiję su veiksmais (veikimu, neveikimu), nulėmusiais skolininko civilinę atsakomybę tokiu būdu, kad nuostoliai pagal jų ir civilinės atsakomybės prigimtį gali būti laikomi skolininko veiksmų (veikimo, neveikimo) rezultatu. Atsižvelgiant į tai, kad išlaidas remontuodamas automobilio stabdžių sistemą pareiškėjas patyrė dar iki eismo įvykio, sutiktina su draudiko argumentais, kad draudikas neturi prievolės jų atlyginti. Kaip nesusijusios su eismo įvykiu, vertintinos ir pareiškėjo išlaidos už privalomąją techninę apžiūrą ir automobilio draudimą, nes jas pareiškėjas patyrė prieš eismo įvykį.

Pažymėtina, kad draudikas yra išmokėjęs draudimo išmoką, atlyginančią automobilio pervežimą iš įvykio vietos į saugomą aikštelę (35 Eur) ir išlaidas už automobilio saugojimą aikštelėje iki tol, kol draudikas apžiūrėjo automobilį (44 Eur). Automobilio saugojimas aikštelėje po to, kai draudikas apžiūrėjo automobilį, ir vėlesnis sprendimas jį pervežti į nuomojamą garažą laikytini savarankiškais pareiškėjo sprendimais. Pažymėtina, kad, draudikui pripažinus automobilį sunaikintu ir išmokėjęs draudimo išmoką, pareiškėjas įgijo teisę savarankiškai spręsti dėl automobilio realizavimo tvarkos. Pareiškėjas, veikdamas savo rizika ir sąskaita, turi teisę nuspręsti, kaip jį realizuoti; ar remontuoti (nors tai ir nėra ekonomiškai naudinga), ar saugoti ir t. t. Tačiau dėl tokių sprendimų pareiškėjo patirtos išlaidos nelaikytinos atitinkančiomis būtinųjų ir protingų išlaidų kriterijų, todėl jos nėra atlygintinos. Taip pat nėra pagrindo rekomenduoti draudikui suteikti pareiškėjui pakaitinį automobilį po to, kai jau yra išmokėta draudimo išmoka, t. y. atlyginta pareiškėjo patirta žala. Duomenų, kad administruojant žalą pareiškėjas būtų patyręs pakaitinio automobilio nuomos išlaidas, Lietuvos bankas neturi. Atsižvelgdamas į tai, Lietuvos bankas neturi pagrindo manyti, kad draudikas nepagrįstai atsisakė mokėti pareiškėjui jo reikalaujamą papildomą draudimo išmoką.

Dėl išlaidų už vaistus ir pareiškėjo patirtos moralinės žalos atlyginimo

Pareiškėjas prašo, kad draudikas atlygintų jo išlaidas už vaistus ir būsimą gydymąsi sanatorijoje. Draudikas atsisako tenkinti reikalavimus nurodydamas, kad eismo įvykio metu pareiškėjas nebuvo sužalotas.

Eismo įvykio žala – tai per eismo įvykį padaryta žala nukentėjusio trečiojo asmens turtui, nukentėjusiam trečiajam asmeniui ir (ar) neturtinė žala arba žala, kuri atsirado vėliau kaip eismo įvykio padarinys (TPVCAPD įstatymo 2 straipsnio 5 dalis). Neturtinė eismo įvykio žala – tai asmens fizinis skausmas, dvasiniai išgyvenimai, nepatogumai, dvasinis sukrėtimas, emocinė depresija, pažeminimas, reputacijos pablogėjimas, bendravimo galimybių sumažėjimas ir kitos piniginės išraiškos neturinčios pasekmės, atsiradusios dėl padarytos per eismo įvykį žalos asmens sveikatai ar dėl asmens gyvybės atėmimo (TPVCAPD įstatymo 2 straipsnio 14 dalis).

Pareiškėjas nurodo, kad po eismo įvykio greitosios medicinos pagalbos automobiliu jis buvo nuvežtas į Kauno klinikas. Ši aplinkybė patvirtinama ir Kauno apskrities VPK draudikui pateiktoje pažymoje. Tačiau pažymėtina, kad, kaip nurodė Kauno apskrities VPK, pareiškėjo sveikatos sutrikdymo mastas nebuvo nustatytas, pareiškėjas eismo įvykyje nenukentėjo, o dėl eismo įvykio kaltas asmuo yra nubaustas pagal Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodekso 127 straipsnio 2 dalį už kelių eismo taisyklių pažeidimą, nulėmusį kitiems asmenims priklausančių transporto priemonių, krovinių, kelių, kelio ir kitų įrenginių arba kitokio turto sugadinimą (apgadinimą). Atkreiptinas dėmesys, kad pats pareiškėjas nurodo, kad jo sveikatos būklė pablogėjo ne dėl eismo įvykio, bet sužinojus apie draudiko sprendimą automobilį pripažinti sunaikintu. Pareiškėjas nurodo, kad būtent tada jam pakilo kraujospūdis, sutriko širdies ritmas, jis patyrė stresą. Kaip nurodo draudikas, pareiškėjas prašo atlyginti išlaidas vaistams, kurie skirti širdies ligoms gydyti. Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad, oficialiais duomenimis, eismo įvykyje žala pareiškėjui, kaip asmeniui, padaryta nebuvo. Ginčo byloje tai paneigiančių duomenų nėra, todėl draudikui nekilo prievolė atlyginti pareiškėjo išlaidas už vaistus ir numatomą gydymąsi sanatorijoje.

Pažymėtina, kad pareiškėjo nurodyti dvasiniai išgyvenimai taip pat susiję su automobilio pripažinimo sunaikintu faktu, o ne su žala pareiškėjo sveikatai. Tačiau, vadovaujantis TPVCAPD įstatymo 2 straipsnio 14 dalimi, pagal TPVCAPD įstatymą atlygintina tokia neturtinė žala, kuri atsiranda dėl padarytos per eismo įvykį žalos asmens sveikatai ar dėl asmens gyvybės atėmimo. Nustačius, kad žala pareiškėjo sveikatai dėl eismo įvykio padaryta nebuvo, jo patirti dvasiniai išgyvenimai dėl automobilio sunaikinimo nelaikytini neturine žala TPVCAPD įstatymo prasme, todėl draudikui nekyla prievolė ją atlyginti.

Atkreiptinas dėmesys, kad įvertinęs draudiko pateiktus dokumentus Lietuvos bankas neturi pagrindo manyti, kad draudikas nepagrįstai vilkino žalos administravimą arba elgėsi pernelyg biurokatiškai. Iš draudiko pateiktų dokumentų matyti, kad draudikas bendravo su pareiškėju raštu ir telefonu, iš esmės atsakydavo į pareiškėjo paklausimus. Lietuvos bankas taip pat nenustatė esminių draudiko pateiktų dokumentų trūkumų, kurie patys savaime sąlygotų draudiko priimtų sprendimų nepagrįstumą.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 2 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.2 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

1. Iš dalies patenkinti pareiškėjo V. J. J. reikalavimus ir rekomenduoti AB „Lietuvos draudimui“ perskaičiuoti automobilio likutinę vertę į ją neįskaičiuojant priekinio automobilio stiklo vertės, atitinkamai perskaičiuoti pareiškėjui mokėtinos draudimo išmokos, atlyginančios pareiškėjo žalą dėl sunaikinto automobilio, dydį ir pareiškėjui išmokėti susidariusį išmokėtos ir mokėtinos draudimo išmokos skirtumą.

2. Įpareigoti draudiką per mėnesį nuo šio sprendimo priėmimo dienos raštu informuoti Lietuvos banką apie šio sprendimo rezoliucinės dalies 1 punkte nurodytų rekomendacijų

įgyvendinimą (neįgyvendinimą). Draudikui neįvykdžius minėtų rekomendacijų, apie tai bus paskelbta Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.

Direktorius

Mindaugas Šalčius